Nazwa przedmiotu

Filozofia logiki

Kod ECTS

8.1.0610

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot

Zakład Logiki, Filozofii Nauki i Epistemologii

Studia

wydział	kierunek		
Wydział Nauk Społecznych	Filozofia	poziom	pierwszego stopnia
		forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	teoretyczna
		specjalizacja	wszystkie

Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)

dr Bartosz Wcisło; dr hab. Rafał Urbaniak, profesor uczelni

Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin

Formy zajęć

Wykład

Sposób realizacji zajęć

zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej

Liczba godzin

Wykład: 30 godz.

Liczba punktów ECTS

2

2 ECTS = 50 h 30 h bezpośredni kontakt 20 h przygotowanie do egzaminu

Termin realizacji przedmiotu

2022/2023 zimowy

Status przedmiotu

obowiązkowy

Język wykładowy

polski

Metody dydaktyczne

Wykład problemowy

Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne

Sposób zaliczenia

Zaliczenie na ocenę

Formy zaliczenia

- wykonanie pracy zaliczeniowej - przeprowadzenie badań i prezentacja ich wyników
- kolokwium
- kolokwium, wykonanie pracy zaliczeniowej - przeprowadzenie badań i prezentacja ich wyników na platformie MS Teams

Podstawowe kryteria oceny

Ocena zostanie wystawiona na podstawie dwóch kolokwiów (każde za 25% punktów) i egzaminu końcowego (50% punktów).

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

Kolokwium pisemne; egzamin pisemny.

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Ukończenie kursu Logiki formalnej na filozofii lub równoważnych zajęć.

B. Wymagania wstępne

Znajomość logiki formalnej na poziomie ukończonego kursu logiki formalnej dla I roku filozofii.

Cele kształcenia

Cel przedmiotu:

Zapoznać studenta z kluczowymi problemami na pograniczu metodologii rozumowań indukcyjnych i filozofii.

Treści programowe

Zajęcia mają na celu wprowadzenie do wybranych zagadnień i technik logiki szczególnie istotnych dla filozofii matematyki i pokrewnych działów filozofii. Stanowią uzupełnienie i bezpośrednią kontynuację podstawowego kursu logiki. Zajęcia obejmują następujące tematy: 1. Zagadnienia nierozstrzygalności i niezupełności. Arytmetyka Peana jako teoria aksjomatyczna, formalizacja składni, I i II twierdzenie Goedla. 2. Pojęcie rozstrzygalności. Problem stopu. Nierozstrzygalność logiki I rzędu. 3. Twierdzenie Tarskiego. Nieaksjomatyzowalność logiki II rzędu. Niedefiniowalność skończoności. 4. Pojęcie mocy zbioru. Zbiory równoliczne. Twierdzenie Cantora--Bernsteina. 5. Izomorfizmy, monorfizmy i epimorfizmy struktur. Relacje równoważności. Klasy abstrakcji. 6. Aksjomaty teorii mnogości. Zbiory przechodnie, liczby porządkowe i kardynalne. Hierarchia kumulatywna. Indukcja pozaskończona. 7. Aksjomat wyboru. Konsekwencje aksjomatu wyboru. 8. Hierarchia zbiorów konstruowalnych. Zdania niezależne od teorii Zermela--Fraenkla z aksjomatem wyboru.

Wykaz literatury

- W. Guzicki, P. Zakrzewski Wykłady ze wstępu do matematyki Wprowadzenie do teorii mnogości, PWN 2022;
- T. Jech Set Theory: The Third Millenium edition, Springer 2003;
- M. Łełyk, B. Wcisło, skrypt do wykładu Logic and Metaphysics, 2016;
- R. Murawski Funkcje rekurencyjne i elementy metamatematyki, Wydawnictwo Naukowe UAM 2010;
- P. Pawłowski, M. Stefaniak, R. Urbaniak Upiorna Logika. Pierwszy płacz, skrypt;
- J. R. Shoenfield Mathematical Logic, ASL 2001.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K1_W05 K1_W09 K1_U09 K1_K01 K1_K02 K1_K03	K1_W05 K1_W08 Student zna pojęcia dowodliwości i rozstrzygalności; - Rozumie ideę formalizacji składni; - Potrafi ze zrozumieniem sformułować I i II Twierdzenie Goedla i rozumie główne idee dowodu; - Zna twierdzenie o nierozstrzygalności logiki I rzędu, twierdzenie Tarskiego o niedefiniowalności prawdy, twierdzenie o

K1_K04	nieaksjomatyzowalności logiki II rzędu i rozumie główne idee ich dowodów; - Rozumie defnicję zbioru przechodniego, liczby porządkowej, liczby kardynalnej, równoliczności i hierarchii kumulatywnej; - Rozumie pojęcie izomorfizmu, monomorfizmu i epimorfizmu między strukturami; - Rozumie pojęcie relacji równoważności i klasy abstrakcji; - Rozumie twierdzenie Cantora--Bernsteina; - Potrafi sformułować aksjomat wyboru i definicję zbioru konstruowalnego. - Potrafi podać przykład zdań nierozstrzygalnych w teorii mnogości Zermelo--Fraenkla.
	Umiejętności
	K1_U09 zna podstawy filozofii logiki i strategie argumenatcyjne w tej dziedzinie Student potrafi samodzielnie zaproponować formalizację prostych pojęć składniowych; - Potrafi przeprowadzać proste rozumowania z użyciem Lematu Przekątniowego; - Potrafi samodzielnie wyprowadzić proste konsekwencje I i II twierdzenia Goedla oraz twierdzenia Tarskiego; - Potrafi zbadać w prostych przypadkach, czy dwie struktury są izomorficzne. Potrafi formułować proste dowody korzystające z pojęcia klasy abstrakcji; - Potrafi przeprowadzać dowody przez indukcję pozaskończoną; - Potrafi przeprowadzać proste rozumowania na gruncie aksjomatycznej teorii mnogości; - Potrafi porównywać moc zbiorów w prostych przypadkach.
	Kompetencje społeczne (postawy)
	K1_K01 K1_K02 K1_K03 K1_K04 Student rozumie potrzebę systematycznej pracy.

Kontakt

bartosz.wcislo@ug.edu.pl